

WW en bijstand tijdens de crisis

DOOR Thomas Slager

Tussen medio 2008 en medio 2013 is het aantal mensen met WW tweeënhalf keer zo groot geworden. Het aantal mensen in de bijstand groeide met bijna 30 procent. Vooral in de grote gemeenten in Zuid-Holland nam het beroep op WW en bijstand toe.

In september 2008 behoorde het aantal WW'ers met 149 duizend tot een van de laagste van de voorgaande twintig jaar. In de vijf jaar daarna is het aantal personen met een WW-uitkering met 225 duizend gestegen, tot bijna tweeënhalf keer zo veel als het oorspronkelijke aantal. Het aantal personen met een bijstandsuitkering¹ is in dezelfde periode met 90 duizend toegenomen, een stijging van 29 procent. Medio 2013 hadden ongeveer 380 duizend personen een WW-uitkering en waren er ruim 400 duizend personen met bijstand. Voor de WW is dit het hoogste aantal ooit. De economische crisis zette in na de val van de Amerikaanse bank Lehman Brothers. Vanaf medio 2008 liep de economische groei terug. Ook nam de werkloosheid toe en daalde het aantal vacatures. Na een korte periode van economisch herstel in de tweede helft van 2010 belandde de Nederlandse economie halverwege 2011 door de eurocrisis opnieuw in een periode van laagconjunctuur. Pas eind 2013 werden de eerste tekenen van economisch herstel zichtbaar.

Sneller

Zowel het aantal nieuwe als het aantal beëindigde WW-uitkeringen nam vanaf 2008 sterk toe. In de eerste negen maanden van 2013 werden gemiddeld 50 duizend nieuwe WW-uitkeringen per

maand geregistreerd. Vijf jaar eerder waren dat er nog rond de 20 duizend. Ook verlieten meer mensen de WW. Het aantal beëindigde WW-uitkeringen lag in 2013 met gemiddeld 43 duizend per maand bijna twee keer zo hoog als in 2008.

Deze ontwikkeling hangt niet alleen samen met de sinds 2008 verslechterde conjunctuur, maar is ook toe te schrijven aan de toename van het flexwerk, in het bijzonder onder jongeren. Omdat veel flexcontracten van korte duur zijn, kunnen werknemers hun baan weer snel verliezen en bouwen ze relatief korte WW-rechten op.

Westland²

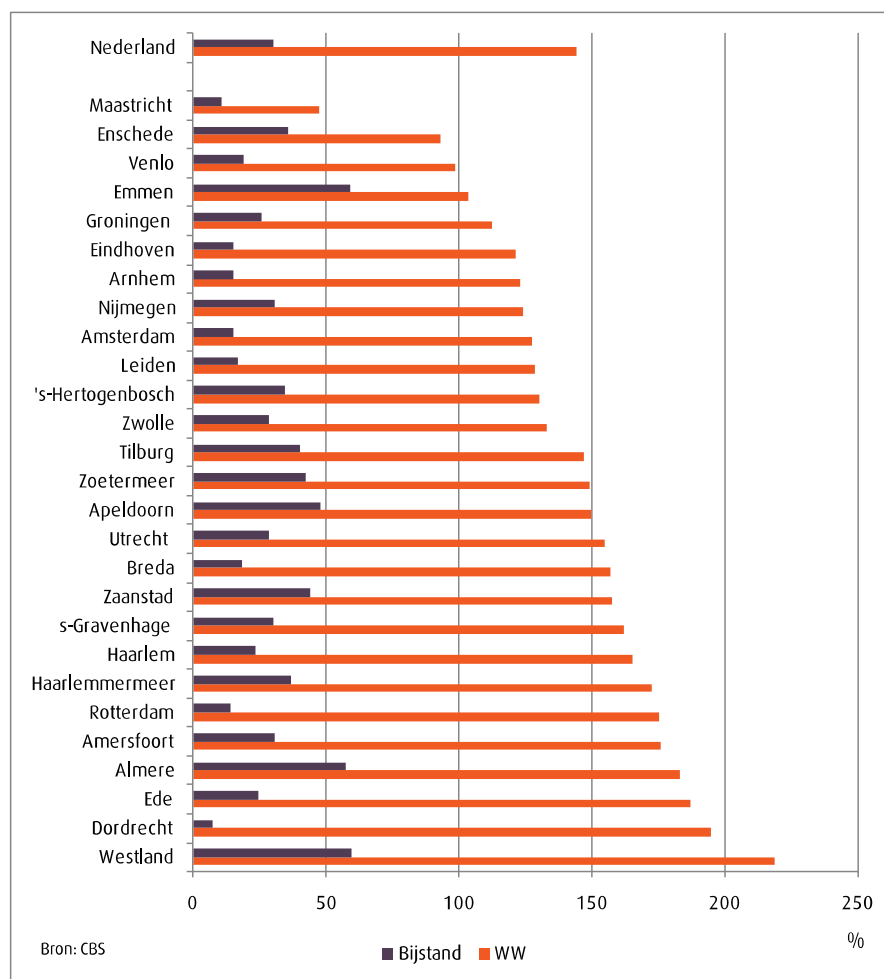
In vrijwel alle Nederlandse gemeenten is vanaf medio 2008 tot medio 2013 het aantal personen met een WW- of bijstandsuitkering gestegen. Van de 27 gemeenten met in 2013 meer dan 100 duizend inwoners is het aantal WW'ers naar verhouding het meest gegroeid in de gemeente Westland, waar het meer dan verdrievoudigde. Ook het aantal personen met een bijstandsuitkering is met 60 procent het meest toegenomen in deze gemeente.

Westland is een relatief kleine gemeente, waar het gaat om een groei van ruim duizend personen met WW en ruim vierhonderd personen met bijstand. De groei spoort met de ontwik-

keling van de werkgelegenheid in de regio Zuid-Holland. Ook in gemeenten als Rotterdam en Dordrecht was de groei van de WW relatief groot. Vooral 2011 was voor de werkgelegenheid in deze regio een relatief slecht jaar. Het banenverlies deed zich voor in de bouw, de zakelijke dienstverlening en overheid en zorg.

Bijstand?

Wanneer het slecht gaat met de economie, raken meer mensen werkloos en wordt er een groter beroep op de WW en bijstand gedaan. Er bestaan echter grote verschillen tussen de WW en de bijstand. Wanneer iemand zijn of haar baan verliest en voldoende WW-rechten heeft opgebouwd, heeft men recht op een WW-uitkering. Pas nadat de maximale duur van het recht op WW voorbij is, kan die persoon in de bijstand komen. Dit is echter afhankelijk van zowel het vermogen en de inkomsten van de persoon, of in het geval van samenwonen van de partner. Waar een WW-uitkering geldt voor een individu, betreft een bijstandsuitkering het huishouden. Wanneer een persoon werkloos wordt, geen aanspraak meer kan maken op WW-recht maar de partner binnen het huishouden genoeg verdient, wordt geen bijstandsuitkering verstrekt. Omdat de duur van de WW-uitkering afhangt van het arbeidsverleden, hebben jongeren

Toename van personen met WW en bijstand, 27 grootste gemeenten, medio 2008 tot medio 2013

doorgaans maar kort recht op een WW-uitkering. Hierdoor doen zij na hun WW-duur vaker een beroep op de bijstand dan oudere werklozen. Jonge mannen worden bovendien eerder werkloos en komen sneller in de bijstand doordat zij vaker in conjunctuurgevoelige sectoren werken zoals de bouw, transport en industrie.

Maastricht

In de gemeente Maastricht bedroeg de groei van het aantal WW'ers 48 procent. Maastricht scoorde hiermee het minst slecht als het gaat om toename van het aantal WW'ers. Ook Venlo deed het relatief goed. Dit hangt samen met de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Limburg in 2010 en 2011, die minder slecht was dan in andere provincies. In Dordrecht steeg de afhankelijkheid van de bijstand in de periode medio

2008-2013 met acht procent het minst. Het aantal mensen met bijstand groeide behalve in Westland ook relatief snel in Almere en Emmen.

Sexe

Halverwege 2013 bestond de groep personen met een WW-uitkering voor 55 procent uit mannen en voor 45 procent uit vrouwen. Slechts vijf procent van de personen met een WW-uitkering was jonger dan 25 jaar. De leeftijdsgroep 45 jaar tot de AOW-leeftijd was met 53 procent van de WW'ers het sterkst vertegenwoordigd.

Onder de mensen met bijstand maakten medio 2013 mannen 43 procent en vrouwen 57 procent uit. Zo'n 10 procent was op dat moment jonger dan 27 jaar³. Het aandeel 27- tot 45-jarigen in de bijstand was 42 procent en het aandeel 45-jarigen tot de AOW-leeftijd 48 procent. ■

Noten

1. Uitkeringen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB) aan personen tot de AOW-leeftijd. De AOW-leeftijd bedroeg tot 2013 65 jaar. In 2013 bedroeg de AOW-leeftijd 65 jaar en één maand.
2. Van de gemeenten met minimaal 100 duizend inwoners. De relatieve toename is berekend door het verschil in bijstands- en WW-ontvangers en tussen medio 2013 en medio 2008 te delen door de oorspronkelijke bijstands- en WW-populaties medio 2008. Voor de bijstand gaat het alleen om personen tot de AOW-leeftijd. Per 1 januari 2010 zijn de gemeenten Arcen & Velden en Venlo samengevoegd tot de gemeente Venlo. Per 18 maart 2010 is de gemeente Rozenburg samengevoegd met de gemeente Rotterdam.
3. Personen onder de 27 jaar zijn voor de Wet werk en bijstand verplicht bij aanmelding eerst vier weken naar betaald werk te zoeken en te zoeken naar mogelijkheden om onderwijs te volgen. Om deze reden wordt deze leeftijdsgrens gehanteerd.